

Kopenhagos deklaracija

Aukšto lygio konferencijoje, Europos Tarybos Ministrų Komitetui pirmininkaujančios Danijos iniciatyva 2018 m. balandžio 12–13 d. surengtoje Kopenhagoje, (toliau – Konferencija) priimta ši Deklaracija:

1. Valstybės, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) Šalys, dar kartą patvirtina savo tvirtą ir nuolatinį įsipareigojimą laikytis Konvencijos ir vykdyti Konvencijoje joms nustatytą pareigą kiekvienam jų jurisdikcijai priklausančiam asmeniui užtikrinti Konvencijoje apibrėžtas teises ir laisves. Jos taip pat patvirtina, kad tvirtai palaiko teisę teikti Europos Žmogaus Teisių Teismui (toliau – Teismas) individualią peticiją, kaip pagrindinį Konvencijoje įtvirtintų teisių ir laisvių apsaugos sistemos elementą.

2. Konvencijos sistema nuo pat jos sukūrimo itin reikšmingai prisidėjo prie žmogaus teisių ir teisinės valstybės principo apsaugos bei skatinimo Europoje, o šiuo metu jai tenka pagrindinis vaidmuo užtikrinant demokratinį saugumą ir geresnį valdymą visame žemyne.

3. 2010 m. Interlakene pradėtas ir tolesnėse aukšto lygio konferencijose Izmiere, Braitone ir Briuselyje tęstas reformos procesas suteikė svarbią galimybę nustatyti Konvencijos sistemos ateities kryptį ir užtikrinti jos gyvybingumą. Valstybės, Konvencijos Šalys, pabrėžė būtinybę užtikrinti veiksmingą, tikslingą ir subalansuotą Konvencijos sistemą, pagal kurią jos veiksmingai įgyvendintų Konvenciją nacionaliniu lygmeniu, o Teismas galėtų sutelkti pastangas į sunkių ar plačiai paplitusių pažeidimų, sisteminių ir struktūrinių problemų nustatymą bei į svarbius Konvencijos aiškinimo ir taikymo klausimus.

4. Reformos procesas buvo teigiamas žingsnis, lėmęs reikšmingus Konvencijos sistemos pokyčius. Pasiiekta svarbių rezultatų, visų pirma sprendžiant veiksmingesnio nacionalinio įgyvendinimo poreikį, didinant Teismo veiksmingumą ir stiprinant subsidiarumą. Tačiau Konvencijos sistema vis dar susiduria su sunkumais. Valstybės, Konvencijos Šalys, ir toliau yra įsipareigojusios peržiūrėti Konvencijos sistemos veiksmingumą bei imtis visų būtinų priemonių jos veiksmingam veikimui užtikrinti, taip pat ir užtikrindamos tinkamą finansavimą.

5. Sutarta, kad iki 2019 m. pabaigos Ministrų Komitetas turėtų nuspręsti, ar iki šiol priimtose priemonės yra pakankamos siekiant užtikrinti tvarų Konvencijos kontrolės mechanizmo veikimą, arba ar būtini didesni pokyčiai. Artėjant šiam terminui, būtina įvertinti reformos procesą, siekiant spręsti esamas ir būsimas problemas.

Bendra atsakomybė – tinkamos pusiausvyros ir sustiprintos apsaugos užtikrinimas

6. Per visą reformos procesą Teismo vaidmens ir valstybių, Konvencijos Šalių, santykiui apibūdinti vartota bendros atsakomybės sąvoka. Tai itin svarbu tinkamam Konvencijos sistemos veikimui ir, kaip galutiniam tikslui, veiksmingesnei žmogaus teisių apsaugai Europoje.

7. Braitono deklaracijoje buvo nuspręsta Konvencijos preambulę papildyti konstatuojamąja dalimi, kuria patvirtinama, kad, vadovaujantis subsidiarumo principu, užtikrinti Konvencijoje ir jos protokoluose apibrėžtas teises ir laisves pirmiausia yra valstybių, Konvencijos Šalių, atsakomybė ir tai darydamos jos naudojasi vertinimo laisve, prižiūrimos Teismo. Briuselio deklaracijoje dar kartą pabrėžta sprendimų veiksmingo nacionalinio įgyvendinimo ir vykdymo svarba.

8. Dėmesys Konvencijos standartų veiksmingos apsaugos nacionaliniu lygmeniu svarbai atspindi Konvencijos sistemos raidą. Šiandien Konvencija yra įtraukta į valstybių, Konvencijos Šalių, vidaus teisinę sistemą ir didžiąja dalimi joje įtvirtinta, o Teismas suformavo daugumos Konvencijoje numatytų teisių aiškinimo praktiką. Tai sudaro valstybėms, Konvencijos Šalims, galimybę vykdyti Konvencijoje nustatytą funkciją visapusiškai užtikrinti žmogaus teisių apsaugą.

Todėl Konferencija:

9. Primena bendros atsakomybės konceptą, kuriuo siekiama pusiausvyros tarp Konvencijos sistemos nacionalinio ir europinio lygmenų ir geresnės teisių apsaugos, užtikrinant geresnę prevenciją ir veiksmingas teisinės gynybos priemones nacionaliniu lygmeniu.

10. Dar kartą pabrėžia, kad stiprinant subsidiarumo principą siekiama ne apriboti ar susilpninti žmogaus teisių apsaugą, bet pabrėžti nacionalinių institucijų atsakomybę už Konvencijoje numatytų teisių ir laisvių užtikrinimą. Šiuo atžvilgiu pažymi, kad su žmogaus teisių pažeidimais veiksmingiausia kovoti nacionaliniu lygmeniu, o skatinimas, kad teisių turėtojai ir sprendimų priėmėjai nacionaliniu lygmeniu imtųsi iniciatyvos užtikrinant Konvencijos standartus, didins atsakomybę už žmogaus teises ir paramą joms.

11. Primygtinai ragina neatidėliojant ratifikuoti Konvencijos protokolą Nr. 15 tas valstybes, kurios to dar nepadarė.

Veiksmingas nacionalinis įgyvendinimas – valstybių atsakomybė

12. Neveiksmingas Konvencijos nacionalinis įgyvendinimas, ypač susijęs su rimtomis sisteminėmis ir struktūrinėmis žmogaus teisių problemomis, tebėra pagrindinis Konvencijos sistemai kylantis iššūkis. Bendra žmogaus teisių padėtis Europoje priklauso nuo valstybių veiksmų ir jų rodomos pagarbos Konvencijos reikalavimams.

13. Pagrindinis subsidiarumo principo, pagal kurį už Konvencijos užtikrinimą visų pirma atsako nacionalinės institucijos, elementas – teisė į veiksmingą teisinės gynybos priemonę pagal Konvencijos 13 straipsnį.

14. Veiksmingam nacionaliniam įgyvendinimui būtinas įvairių subjektų įsitraukimas ir bendradarbiavimas užtikrinant, kad teisės aktai, kitos priemonės ir jų taikymas praktikoje visiškai atitiktų Konvenciją. Subjektai visų pirma apima vyriausybės narius, valstybės pareigūnus, parlamento narius, teisėjus ir prokurorus, taip pat nacionalines žmogaus teisių institucijas, pilietinę visuomenę, universitetus, mokymo įstaigas ir teisinių profesijų atstovus.

Todėl Konferencija:

15. Patvirtina valstybių, Konvencijos Šalių, tvirtą įsipareigojimą, kad vykdys savo pareigą įgyvendinti ir vykdyti Konvenciją nacionaliniu lygmeniu.

16. Ragina valstybes, Konvencijos Šalis, toliau stiprinti Konvencijos įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu pagal ankstesnes deklaracijas, ypač Briuselio deklaraciją „Europos žmogaus teisių konvencijos įgyvendinimas – mūsų bendra atsakomybė“ ir Ministrų Komiteto Žmogaus teisių koordinacinio komiteto ataskaitą dėl ilgalaikės Konvencijos sistemos ateities; visų pirma:

a) kurti ir tobulinti konkrečius ar bendro pobūdžio veiksmingas nacionalines teisinės gynybos priemones Konvencijoje numatytų teisių ir laisvių įtariamų pažeidimų atveju, ypač jei yra rimtų sisteminių ar struktūrinių problemų;

b) užtikrinti, tinkamai dalyvaujant nacionaliniams parlamentams, kad politika ir teisės aktai visiškai atitiktų Konvenciją, be kita ko, sistemingai ir ankstyvame proceso etape atliekant teisės aktų projektų ir administracinės praktikos suderinamumo tikrinimą atsižvelgiant į Teismo jurisprudenciją;

c) teikti išskirtinę pirmenybę profesiniam mokymui, visų pirma teisėjų, prokurorų bei kitų valstybės pareigūnų, ir veiklai, kuri didintų informuotumą Konvencijos ir Teismo praktikos klausimais, siekiant plėsti nacionalinių institucijų ir teismų žinias bei kompetenciją Konvencijos taikymo nacionaliniu lygmeniu srityje; ir

d) skatinti Teismo praktikos ir teisinių dokumentų vertimą į atitinkamas kalbas, nes tai prisideda prie geresnio Konvencijos principų ir standartų supratimo.

17. Atkreipia dėmesį į teigiamą pavyzdinių sprendimų procedūros, kaip Konvencijos nacionalinio įgyvendinimo gerinimo priemonės, poveikį sprendžiant sisteminės ar struktūrinės žmogaus teisių problemas.

18. Dar kartą pabrėžia svarbų nacionalinių žmogaus teisių struktūrų ir suinteresuotųjų šalių vaidmenį įgyvendinant Konvenciją ir ragina valstybes, Konvencijos Šalis, apvarstyti galimybę pagal Paryžiaus principus įsteigti nepriklausomą nacionalinę žmogaus teisių instituciją, jei jos to dar nepadare.

Sprendimų vykdymas – pagrindinė pareiga

19. Valstybės, Konvencijos Šalys, įsipareigojo vykdyti Teismo galutinius sprendimus visose bylose, kuriose jos yra šalys. Ministrų Komitetas, vykdydamas priežiūrą, užtikrina tinkamą Teismo sprendimų įgyvendinimą, įskaitant bendrąsias priemones platesnėms sisteminėms problemoms spręsti.

20. Ypač svarbus yra valstybių, Konvencijos Šalių, tvirtas politinis įsipareigojimas vykdyti sprendimus. Tai, kad sprendimai neįvykdomi laiku, gali turėti neigiamos įtakos pareiškėjui (-ams), sudaryti papildomą darbo krūvį Teismui ir Ministrų Komitetui ir pakenkti Konvencijos sistemos autoritetui bei patikimumui. Dėl tokių neįvykdymo atvejų turi būti sprendžiama atvirai ir ryžtingai.

Todėl Konferencija:

21. Dar kartą pabrėžia valstybių, Konvencijos Šalių, tvirtą įsipareigojimą užtikrinti visišką, veiksmingą ir greitą sprendimų vykdymą.

22. Dar kartą patvirtina, kad Briuselio deklaracija yra svarbus dokumentas sprendžiant sprendimų vykdymo klausimą, ir pritaria joje pateiktoms rekomendacijoms.

23. Ragina valstybes, Konvencijos Šalis, prireikus imtis papildomų priemonių, kad sustiprintų pajėgumą veiksmingai ir greitai vykdyti sprendimus nacionaliniu lygmeniu, taip pat ir pasitelkiant tarpvalstybinį bendradarbiavimą.

24. Primygtinai ragina Ministrų Komitetą, atliekant svarbią užduotį – sprendimų vykdymo priežiūrą, toliau naudoti visas turimas priemones, įskaitant Konvencijos 46 straipsnio 3 ir 4 dalyse numatytas procedūras, atsižvelgiant į tai, kad numatyta, jog jos bus naudojamos atitinkamai nuosaikiai ir išimtinėmis aplinkybėmis.

25. Ragina Ministrų Komitetą apvarstyti būtinybę toliau stiprinti pajėgumą teikti greitą ir lanksčią techninę pagalbą valstybėms, Konvencijos Šalims, susiduriančioms su sunkumais įgyvendinant Teismo sprendimus, ypač pavyzdinius sprendimus.

Europinė priežiūra – Teismo vaidmuo

26. Teismas užtikrina apsaugą nuo pažeidimų, kurie nebuvo pašalinti nacionaliniu lygmeniu, ir autoritetingai aiškina Konvenciją pagal atitinkamas tarptautinės viešosios teisės normas ir principus

ir, konkrečiai, remdamasis Vienos konvencija dėl tarptautinių sutarčių teisės, deramai atsižvelgdamas į dabartines sąlygas.

27. Teismo sprendimų kokybė, ir ypač jų aiškumas bei nuoseklumas, yra svarbūs Konvencijos sistemos autoritetui ir veiksmingumui. Jie sudaro pagrindą nacionalinėms institucijoms veiksmingai taikyti ir įgyvendinti Konvencijos standartus nacionaliniu lygmeniu.

28. Teismas peržiūrą atlieka vadovaudamasis subsidarumo principu, kuris ir toliau yra plėtojamas bei formuojamas Teismo jurisprudencijoje.

a) Teismas, veikdamas kaip asmenų, kurių teisės ir laisvės nėra užtikrinamos nacionaliniu lygmeniu, apsaugos garantija, bylą gali nagrinėti tik tada, kai yra panaudotos visos nacionalinės teisinės gynybos priemonės. Jis neveikia kaip ketvirtosios instancijos teismas.

b) Teismo jurisprudencija aiškiai rodo, kad valstybės, Konvencijos Šalys, sprendamos, kaip taikyti ir įgyvendinti Konvenciją, turi vertinimo laisvę, kuri priklauso nuo bylos aplinkybių ir susijusių teisių bei laisvių. Tai rodo, kad Konvencijos sistema papildo žmogaus teisių apsaugą nacionaliniu lygmeniu ir kad iš esmės nacionalinės institucijos geriau nei tarptautinis teismas gali įvertinti vietos poreikius ir sąlygas.

c) Teismo jurisprudencijoje dėl vertinimo laisvės pripažįstama, kad, taikant tam tikras Konvencijos nuostatas, pavyzdžiui, 8–11 straipsnius, gali būti įvairių skirtingų, bet teisėtų sprendimų, iš kurių kiekvienas, atsižvelgiant į aplinkybes, galėtų būti suderinamas su Konvencija. Tai gali būti svarbu vertinant priemonių, ribojančių naudojimąsi Konvencijoje numatytais teisėmis ar laisvėmis, proporcingumą. Kai ši pusiausvyra nacionaliniu lygmeniu yra įvertinta pagal Teismo jurisprudencijoje nustatytus kriterijus, Teismas paprastai nurodo, kad jis nekeis nacionalinių teismų atlikto vertinimo savo vertinimu, nebent tam būtų svarių priežasčių.

d) Vertinimo laisvė yra neatsiejama nuo priežiūros pagal Konvencijos sistemą, o galutinį sprendimą dėl to, ar pažeista Konvencija, priima Teismas.

Todėl Konferencija:

29. Palankiai vertina Teismo dedamas pastangas didinti savo sprendimų aiškumą ir nuoseklumą.

30. Vertina Teismo pastangas užtikrinti, kad Konvencija būtų aiškinama atsargiai ir subalansuotai.

31. Palankiai vertina tai, kad Teismas toliau plėtoja subsidiarumo principą ir vertinimo laisvės doktriną savo jurisprudencijoje.

32. Palankiai vertina tai, kad Teismas ir toliau griežtai bei nuosekliai taiko priimtino ir jurisdikcijos kriterijus, tai yra reikalauja, kad pareiškėjai būtų kruopštesni teikdami skundus pagal Konvenciją nacionaliniuose teismuose, ir visapusiškai naudojasi galimybe peticijas pripažinti nepriimtinais, jei pareiškėjai nepatyrė didelės žalos.

Nacionalinio ir europinio lygmenų sąveika – dialogo būtinybė

33. Kad bendros atsakomybės sistema būtų veiksminga, būtina gera nacionalinio ir europinio lygmenų sąveika. Atsižvelgiant į Teismo nepriklausomumą ir jo sprendimų privalomą pobūdį, tai reiškia valstybių, Konvencijos Šalių, ir Teismo konstruktyvų bei nuolatinį dialogą dėl jų atitinkamų vaidmenų įgyvendinant ir plėtojant Konvencijos sistemą, taip pat ir dėl Teismo plėtojamų Konvencijoje numatytų teisių ir pareigų. Į šį dialogą turėtų būti įtraukta pilietinė visuomenė. Tokia sąveika gali dar labiau įtvirtinti žmogaus teisių plėtojimą Europos demokratinėse valstybėse.

34. Trečiosios šalies dalyvavimas yra svarbi priemonė valstybėms, Konvencijos Šalims, palaikyti dialogą su Teismu. Skatinant valstybes, Konvencijos Šalis, ir kitas suinteresuotąsias šalis dalyvauti atitinkamuose Teismo procesuose, išsakyti savo nuomones ir pozicijas, galima sustiprinti Konvencijos sistemos autoritetą ir veiksmingumą.

35. Spręsdama Konvencijos aiškinimui įtakos turinčius svarbius klausimus ir rimtas visuotinės svarbos problemas, pagrindinį vaidmenį užtikrinant skaidrumą ir sudarant palankias sąlygas dialogui dėl Teismo praktikos plėtros atlieka Didžioji kolegija.

Todėl Konferencija:

36. Pabrėžia dialogo tiek teisiniu, tiek politiniu lygmeniu, kaip priemonės stipresnei sistemos nacionalinio ir europinio lygmenų sąveikai užtikrinti, poreikį.

37. Palankiai vertina:

- a) būsimą Konvencijos protokolo Nr. 16 įsigaliojimą;
- b) Teismo sukurtą Aukštesniųjų teismų tinklą, skirtą keitimuisi informacija apie Teismo praktiką Konvencijos klausimais užtikrinti, ir skatina jo tolesnę plėtrą;
- c) nuolatinį konstruktyvų dialogą tarp Vyriausybių atstovų ir Teismo kanceliarijos, užtikrinant tinkamas konsultacijas dėl naujų procedūrų ir darbo metodų; ir
- d) Ministrų Komitete vykdomas temines diskusijas svarbiais su sprendimų vykdymu susijusiais klausimais.

38. Kviečia Teismą pritaikyti savo procedūras, kad kitos valstybės, Konvencijos Šalys, prirėikus galėtų pareikšti savo pritarimą dėl kolegijos bylos perdavimo Didžiajai kolegijai. Tokio pritarimo pareiškimas gali būti naudingas siekiant atkreipti Teismo dėmesį į rimtą visuotinės svarbos problemą, kaip apibrėžta Konvencijos 43 straipsnio 2 dalyje.

39. Ragina Teismą pritari daŹnesniam trečiosios šalies dalyvavimui, ypač Didžiojoje kolegijoje nagrinėjamose bylose, šiuo būdu:

a) tinkamai ir laiku pranešti apie būsimas bylas, kuriose gali kilti principinių klausimų;
ir

b) užtikrinti, kad klausimai šalims būtų pateikiami iš anksto ir formuluojami aiškiai bei konkrečiai išdėstant bylos dalykus.

40. Ragina valstybes, Konvencijos Šalis, sustiprinti koordinavimą ir bendradarbiavimą trečiosios šalies dalyvavimo klausimais, be kita ko, stiprinant tam būtina pajėgumą ir sistemingiau bendraujant per Vyriausybių atstovų tinklą dėl bylų, kurios gali būti svarbios kitoms valstybėms, Konvencijos Šalims.

41. Vertina pirmininkaujančios Danijos kvietimą po 2017 m. Kokkedal vykusios aukšto lygio ekspertų konferencijos iki 2018 m. pabaigos organizuoti ir surengti valstybių, Konvencijos Šalių, ir kitų suinteresuotųjų šalių neformalų susitikimą, kuriame būtų galima aptarti bendrąsias Teismo jurisprudencijos tendencijas atsiŹvelgiant į Teismo nepriklausomumą ir jo sprendimų privalomą pobūdį.

Bylų kiekio problema – būtinybė imtis papildomų veiksmlų

42. Nuo pat pradžių pagrindinis vykstančio reformos proceso tikslas buvo pagerinti Konvencijos sistemos gebėjimą susitvarkyti su vis didėjančiu peticijų skaičiumi.

43. Pradėjus Interlakeno procesą, Teismui pateiktų peticijų skaičius siekė daugiau kaip 140 000. Nuo tada, nepaisant didelio nuolat gaunamų naujų peticijų skaičiaus, Teismas sugebėjo šį skaičių Źymiai sumažinti. Šis pokytis rodo didelį Teismo gebėjimą pertvarkyti ir supaprastinti savo darbo metodus.

44. Nors ir pasiekta reikšmingų rezultatų, Teismo bylų kiekis vis dar kelia didelį susirūpinimą. Pagrindinis iššūkis – sumažinti didelį bylų, kurias vėluojama išnagrinėti kolegijose, skaičių. AtsiŹvelgiant į šiuo metu Teismo per metus išnagrinėjamų tokių bylų skaičių, tai gali užtrukti kelerius metus.

45. Atkreiptinas dėmesys ir į iššūkius, kuriuos Konvencijos sistemai kelia konfliktai ir krizės

Europoje. Dėl to pagal dabartinę Teismo praktiką tais atvejais, kai Teisme yra nagrinėjama tarpvalstybinė byla, individualios peticijos, kuriose keliami tokie patys arba iš tų pačių pagrindinių aplinkybių kylantys klausimai, iš esmės ir kiek tai praktiškai įmanoma, nėra nagrinėjamos tol, kol tarpvalstybinėje byloje nėra priimamas sprendimas dėl bendrųjų iš tarpvalstybinio proceso kylančių klausimų.

46. Įsigaliojus Protokolui Nr. 16, Teismo darbo krūvis greičiausiai gali dar labiau padidėti trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu, tačiau galiausiai turėtų sumažėti ilgalaikėje perspektyvoje.

Todėl Konferencija:

47. Palankiai vertina Teismo pastangas sumažinti neišnagrinėtų bylų skaičių, be kita ko, nuolat peržiūrint ir tobulinant savo darbo metodus.

48. Primena, kad individualios peticijos teisė išlieka Konvencijos sistemos pagrindu. Bet kokios būsimos reformos ir priemonės turėtų būti grindžiamos poreikiu toliau stiprinti Konvencijos sistemos gebėjimą greitai ir veiksmingai reaguoti į Konvencijos pažeidimus.

49. Reiškia didelį susirūpinimą dėl didelio Teisme vis dar nagrinjamų peticijų skaičiaus. Pažymi, kad ateinančiais metais reikės imtis papildomų priemonių, siekiant dar labiau sustiprinti Teismo gebėjimą valdyti savo bylų kiekį. Tam reikės bendrų visų susijusių subjektų pastangų: valstybių, Konvencijos Šalių, kurios gaunamų bylų skaičių mažintų veiksmingai įgyvendindamos Konvenciją ir vykdydamos Teismo sprendimus; Teismo, kuris nagrinėtų peticijas; ir Ministrų Komiteto – sprendimų vykdymo priežiūros srityje.

50. Atkreipia dėmesį į Teismo nuostatą siekti teismų išteklius sutelkti į bylas, kuriose keliami svarbiausi klausimai ir kurios turi didžiausią įtaką nustatant nacionalinės žmogaus teisių apsaugos veikimo sutrikimus. Ragina Teismą, bendradarbiaujant ir palaikant dialogą su valstybėmis, Konvencijos Šalimis, toliau ieškoti visų galimybių valdyti savo bylų kiekį laikantis aiškios prioritetų politikos, įskaitant procedūras ir metodus, kuriais siekiama nesudėtingas peticijas nagrinėti ir spręsti supaprastinta tvarka ir kartu tinkamai atsižvelgiant į visų proceso šalių teises.

51. Ragina Ministrų Komitetą padėti valstybėms, Konvencijos Šalims, spręsti sisteminės ir struktūrinės problemas nacionaliniu lygmeniu ir apsvarstyti veiksmingiausias priemones, kaip spręsti besikartojančių peticijų masinio antplūdžio iššūkį, kylantį dėl pavyzdinių sprendimų nevykdymo, kuris gali sukelti Teismui didelę naštą, nebūtinai padedančią spręsti pagrindinę problemą.

52. Pripažįsta, kad, siekiant spręsti esamas ir būsimas problemas, svarbu išlaikyti pakankamą Teismo ir Sprendimų vykdymo departamento biudžetą.

53. Ragina valstybes, Konvencijos Šalis, palaikyti teisėjų, prokurorų ir kitų aukštos kvalifikacijos teisės ekspertų laikiną komandiravimą į Teismą ir apsvarstyti galimybę įmokėti savanoriškus įnašus į Žmogaus teisių patikos fondą ir Teismo specialiąją sąskaitą.

54. Kviečia Ministrų Komitetą, konsultuojantis su Teismu ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis, užbaigti iki 2019 m. pabaigos, kaip numatyta Braitono deklaracijoje, subalansuoto bylų kiekio užtikrinimo perspektyvų analizę, be kita ko, šiais būdais:

a) atlikti išsamią bylų, kurias Teismas vėluoja išnagrinėti, skaičiaus analizę, nustatant ir išnagrinėjant bylų antplūdžio iš valstybių, Konvencijos Šalių, priežastis, kad Teismo ir valstybių, Konvencijos Šalių, lygmeniu būtų galima rasti tinkamiausius sprendimus;

b) išsiaiškinti, kaip sudaryti palankias sąlygas greitai ir veiksmingai išnagrinėti bylas, ypač besikartojančias, kurias šalys yra pasirengusios išspręsti taikiai susitarimu arba vienašaliu pareiškimu; ir

c) ieškoti būdų veiksmingiau išnagrinėti bylas, susijusias su tarpvalstybiniais ginčiais, taip pat individualias peticijas, susijusias su tarpvalstybiniu konfliktu, kartu neribojant Teismo jurisdikcijos, atsižvelgiant į šių kategorijų bylų ypatumus, be kita ko, susijusias su faktų nustatymu.

Teisėjų atranka ir rinkimai – bendradarbiavimo svarba

55. Pagrindinis uždavinys, siekiant užtikrinti ilgalaikį Konvencijos sistemos veiksmingumą, yra užtikrinti, kad Teismo teisėjai turėtų didžiausią autoritetą nacionalinėje ir tarptautinėje teisėje.

56. Vykstančio reformos proceso metu Ministrų Komitetas šį uždavinį sprendė, be kita ko, sudarydamas Patariamąją ekspertų grupę dėl kandidatų į Teismo teisėjus (toliau – Patariamoji grupė) ir priimdamas kandidatų atrankos gaires. Parlamentinė Asamblėja taip pat ėmėsi svarbių veiksmų šiam uždaviniui spręsti, visų pirma įsteigdama Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjų rinkimų komitetą.

57. Kaip nustatė Žmogaus teisių koordinacinis komitetas savo 2017 m. ataskaitoje, kurioje nagrinėjamas visas teisėjų atrankos ir rinkimų procesas, nors ir padaryta pažanga, vis dar reikėtų tobulinti kelias sritis.

Todėl Konferencija:

58. Palankiai vertina jau padarytą pažangą užtikrinant, kad Teismo teisėjai turėtų didžiausią autoritetą nacionalinėje ir tarptautinėje teisėje.

59. Ragina valstybes, Konvencijos Šalis, užtikrinti, kad visi kandidatai, įtraukti į trijų

kandidatų į Teismo teisėjus sąrašus, būtų aukščiausios kvalifikacijos ir atitiktų Konvencijos 21 straipsnyje nustatytus kriterijus. Visų pirma nacionalinės atrankos procedūros turėtų atitikti minėtose kandidatų atrankos gairėse Ministrų Komiteto pateiktas rekomendacijas.

60. Ragina Ministrų Komitetą ir Parlamentinę Asamblėją, kartu visapusiškai ir atvirai bendradarbiaujant Konvencijos sistemos veiksmingumo ir patikimumo labui, apsvarstyti visą teisėjų atrankos ir rinkimų į Teismą procesą, siekiant užtikrinti, kad procesas būtų sąžiningas, skaidrus bei efektyvus ir kad būtų išrenkami aukščiausios kvalifikacijos ir kompetencijos kandidatai. Tai darant galėtų būti remiamasi Žmogaus teisių koordinacinio komiteto 2017 m. ataskaita.

61. Pabrėžia, jog svarbu, kad valstybės, Konvencijos Šalys, prieš pateikdamos Parlamentinei Asamblėjai trijų kandidatų į Teismo teisėjus sąrašus, per sutartą trijų mėnesių terminą pasitartų su Patariamąja grupe, nedelsdamos atsakytų į Patiriamosios grupės prašymus pateikti informaciją, visapusiškai apsvarstytų Patiriamosios grupės nuomonę ir į ją atsižvelgtų; ir visų pirma:

a) ragina valstybes, Konvencijos Šalis, kandidatų sąrašų Parlamentinei Asamblėjai neteikti, jei Patiriamoji grupė dar nepareiškė savo nuomonės, o jei Patiriamoji grupė dėl vieno ar kelių kandidatų pareiškė neigiamą nuomonę, tinkamai į tai atsižvelgti; ir

b) skatina Parlamentinę Asamblėją atsisakyti svarstyti kandidatų sąrašus, jei Patariamajai grupei nebuvo sudarytos visos galimybės pareikšti savo nuomonę, ir visapusiškai apsvarstyti Patiriamosios grupės pareikštas nuomones.

62. Ragina Parlamentinę Asamblėją, keičiant Asamblėjos darbo reglamentą, atsižvelgti į Žmogaus teisių koordinacinio komiteto 2017 m. ataskaitoje pateiktus pasiūlymus.

Europos Sąjungos prisijungimas

63. Valstybės, Konvencijos Šalys, dar kartą patvirtina, kad Europos Sąjungos prisijungimas prie Konvencijos yra svarbus siekiant užtikrinti nuoseklesnę žmogaus teisių apsaugą Europoje ir ragina Europos Sąjungos institucijas imtis būtinų priemonių, kad Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 2 dalyje numatytas procesas būtų užbaigtas kuo greičiau. Dėl to jos palankiai vertina nuolatinius Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ryšius ir atitinkamai tai, kad du teismai vis panašiau aiškina žmogaus teises Europoje.

Tolesnės priemonės

64. Ši Deklaracija skirta Konvencijos sistemai šiuo metu kylantiems iššūkiams spręsti. Dabartinė reforma parodė, kad, siekiant užtikrinti Europos žmogaus teisių sistemos veiksmingumą ateityje, reikės valstybių, Konvencijos Šalių, Teismo, Ministrų Komiteto, Parlamentinės Asamblėjos

ir Generalinio Sekretoriaus nuolatinių ir kryptingų pastangų, remiantis pasiektais rezultatais ir reaguojant į naujus kylančius iššūkius.

65. Tikėtina, kad Protokoliai Nr. 15 ir 16 Konvencijos sistemai gali turėti svarbų bei reikšmingą poveikį ir nubrėžti aiškia jos ateities kryptį. Tačiau jų poveikis paaiškės tik per ilgesnį laikotarpį.

Todėl Konferencija:

66. Ragina Ministrų Komitetą, atsižvelgiant į 2019 m. terminą ir nenukrypstant nuo Ministrų Komitetui pirmininkausiančių valstybių prioritetų, parengti reikiamų papildomų pakeitimų parengimo ir įgyvendinimo, įskaitant Protokolų Nr. 15 ir 16 poveikio vertinimą, tvarkaraštį.

Bendrosios ir baigiamosios nuostatos

67. Konferencija:

a) kviečia Ministrų Komitetui pirmininkaujančią Daniją perduoti šią Deklaraciją Ministrų Komitetui;

b) kviečia valstybes, Konvencijos Šalis, Teismą, Ministrų Komitetą, Parlamentinę Asamblėją ir Europos Tarybos Generalinį Sekretorių visapusiškai įgyvendinti šią Deklaraciją ir atitinkamai stebėti priimtų priemonių įgyvendinimą; ir

c) kviečia Ministrų Komitetui pirmininkausiančias valstybes užtikrinti tolesnį postūmį reformos procesui ir Konvencijos įgyvendinimui.